



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 581/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Csp 89/2017 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cosp 13/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 8. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ súčasne požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (vo výške 5 000 eur od okresného súdu a vo výške 3 000 eur od krajského súdu), ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresnému súdu bola 23. marca 2017 doručená žaloba sťažovateľa proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), o zaplatenie sumy 634,12 eur s príslušenstvom z titulu existencie právnych väd a absencie zákonných náležitostí spotrebiteľských zmlúv uzatvorených medzi sťažovateľom a žalovanou.

3. Po podaní odvolania bol spis okresného súdu 22. mája 2020 predložený na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, ktorý vo veci rozhodol 30. septembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta, že od podania žaloby na okresnom súde nie je konanie po vyše 4 a pol roku skončené a tiež nebolo rozhodnuté o náhrade trov konania, a preto vec nemožno v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva považovať za právoplatne skončenú. Sťažovateľ namieta nerozhodnutie o náhrade trov konania zo strany okresného súdu, ako aj celkovú dĺžku konania pred okresným súdom; súčasne namieta neprimeranosť celkovej dĺžky odvolacieho konania.

5. Podľa názoru sťažovateľa dochádza k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov tým, že okresný súd nevenoval a toho času ani nevenuje riadnemu vedeniu konania dostatočnú pozornosť, nekoná hospodárne, efektívne a je vo veci zjavne nečinný.

6. Ku kritériu právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ zdôraznil, že obdobné konania nemôžu byť považované za náročné, keďže tvoria bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

7. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, ktorým je správanie sťažovateľa, tento uviedol, že neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu.

8. K postupu samotného okresného súdu sťažovateľ namieta, že celková doba trvania sporu na súde prvej inštancie (3 roky a 9 mesiacov) je zjavne neprimeraná a nezlučiteľná s právami zaručenými ústavou, listinou, dohovorom a chartou.

9. V kontexte predmetu napadnutého konania sťažovateľ akcentuje, že je zrejmé, že konečné vyriešenie sporu je pre sťažovateľa mimoriadne dôležité nielen z finančného hľadiska, ale „zároveň právoplatným rozhodnutím sa určí o nároku sťažovateľa na sumu vo výške 634,12 EUR s prísl.“.

10. Aplikovateľnosť ustanovení charty na prejednávany prípad sťažovateľ odôvodňuje poukazom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, ktorej ustanovenia boli prebraté do zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré trvalo viac ako tri roky, a postupom krajského súdu v odvolacom konaní, ktoré trvalo

viac ako jeden rok, pričom dosiaľ nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté a predovšetkým nebolo rozhodnuté o náhrade trov konania.

III.1. K aplikovateľnosti ustanovení charty:

12. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členskými štátmi výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. *Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016, C-205/2015, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

13. S prihliadnutím na predmet napadnutého konania tak, ako je identifikovaný v bode 3 tohto uznesenia, ktorý je vecne previazaný s otázkou neprijateľnosti zmluvných podmienok posudzovanej spotrebiteľskej zmluvy upravenej právom Európskej únie (k tomu pozri aj argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v bode 10 tohto uznesenia), ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľa dochádza k aplikovaniu práva Európskej únie. Ústavný súd zastáva názor, že na prípad sťažovateľa sa ustanovenia charty aplikujú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote:

14. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľ predchádzajúcu ústavnú sťažnosť týkajúcu sa namietaného porušovania označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Csp 89/2017 doručil 7. januára 2021 a ústavný súd o nej rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 116/2021 z 9. marca 2021 tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Predmetom tohto konania je v poradí druhá ústavná sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namieta porušenie identických práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj postupom krajského súdu v odvolacom konaní.

15. Ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

16. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného

základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

17. Ústavný súd taktiež už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti, zo zistení ústavného súdu a z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti vyplýva, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 15. októbra 2019 a spis z dôvodu podaného odvolania predložil krajskému súdu 22. mája 2020. Krajský súd vo veci rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom z 30. septembra 2021, teda po 16 mesiacoch od predloženia veci. V čase podania ústavnej sťažnosti (8. októbra 2021) okresný súd, ktorý sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tiež označil ako porušiteľa svojich práv, už nemohol vykonávať žiadne úkony, a tak spôsobovať v namietanom konaní prietah, resp. predlžovať stav právnej neistoty a krajskému súdu v tom čase plynula zákonom stanovená lehota (§ 223 ods. 3 Civilného sporového poriadku) na vyhotovenie rozhodnutia.

19. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že všeobecné súdy v čase podania ústavnej sťažnosti ešte nerozhodli o trovách konania, ústavný súd konštatuje, že o nároku na náhradu trov konania už bolo rozhodnuté a okresnému súdu po vrátení spisu z odvolacieho súdu zostáva rozhodnúť iba o konkrétnej výške náhrady trov konania, čo bude realizovateľné až vtedy, keď sa spis bude nachádzať v jeho dispozícii.

20. Ústavný súd taktiež považuje za potrebné dodať, že pri hodnotení možných prietahov v postupe všeobecného súdu pri rozhodovaní o trovách konania konštatuje, že rozhodovanie o trovách konania z hľadiska jeho povahy nemožno považovať za vec, resp. záležitosť podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v pravom slova zmysle, hoci tvorí integrálnu súčasť civilného súdneho konania. Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu tiež vyplýva, že nemožno pripisovať rovnakú dôležitosť z hľadiska poskytovania ochrany pred zbytočnými prietahmi pri rozhodovaní o merite veci ako v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania (m. m. IV. ÚS 2/2019, I. ÚS 140/2021).

21. Z uvedených skutočností, ako aj zo samej rekapitulácie priebehu napadnutého konania okresného súdu, ako i krajského súdu vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd ani krajský súd svojím postupom v napadnutých konaniach nemohli porušovať základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 38 ods. 2 listiny

a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47 charty, keďže v právnej veci sťažovateľa vedenej pred okresným súdom a krajským súdom bolo v tom čase už meritórne rozhodnuté (i keď zatiaľ neprávoplatne), čím sa procesná situácia sťažovateľa podstatným spôsobom zmenila.

22. Táto skutočnosť v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie ústavného súdu nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa príslušných ustanovení zákona o ústavnom súde, a preto v budúcnosti nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok za predpokladu zotrvania na stanovisku, že v jeho veci dochádza k zbytočným priet'ahom, predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu